

Biosecurity: steeds belangrijker voor de pluimveehouderij

De term biosecurity komt steeds terug als wordt gesproken over het voorkomen en bestrijden van ziekten in de pluimveehouderij. Telkens wanneer we worden geconfronteerd met een aviaire influenza-uitbraak, een uitbraak van *Mycoplasma gallisepticum* of *Mycoplasma synoviae* maakt de 'biosecurity' deel uit van de eerste adviezen die pluimveehouders krijgen om insleep van deze ziektekiemen te voorkomen. ►

Door de terechte doelstelling om verantwoord om te gaan met antibiotica is de inzet hiervan beter gereguleerd. De noodzaak om insleep van ziektekiemen en de negatieve effecten van een eventuele introductie te voorkomen zal verder toeneemen. Zeker in een tijd dat de veehouderij onder druk staat vanwege antibiotica, CO₂-, stikstof- en fosforperikelen wordt ziektepreventie door middel van biosecurity steeds belangrijker voor een economisch rendabele veehouderij.

Het klinkt tegenstrijdig, maar we zien dat biosecurity belangrijker wordt door de wensen en de opstelling van de politiek en de consument. Tegelijkertijd zien we dat de biosecurity onder druk komt te staan door diezelfde wensen. Langere productieperiodes met traaggroeiers in de vleeskuikenhouderij maakt het risico van insleep van ziektekiemen groter en daarmee groeit ook het economisch risico. Huisvestingsvormen die leiden tot (in)direct contact met wilde dieren en vogels leiden per definitie tot een groter risico van besmettingen vanuit het milieu.

Circulaire landbouw

De wens om te komen tot circulaire landbouw, oftewel kringlooplandbouw, groeit. Binnen deze systeembenadering staan de gezondheid en het welzijn van het dier centraal, maar als dit leidt tot meerleeftijdenbedrijven of de aanwezigheid van verschillende productieschakels waardoor geen all-in-all-out-systeem meer kan worden toegepast, kan het de gezondheid en het welzijn weleens meer schaden dan goeddoen. Het is altijd de kracht geweest van de pluimveehouderij om kringlopen te maken waarin ziektebarrières waren opgebouwd die met een monitorings- en bestrijdingssysteem werden gecontroleerd en waarbij ziektekiemen bij aanwezigheid werden bestreden.

Wanneer reststromen op hetzelfde bedrijf moeten worden gebruikt, dan wordt het voorkomen van de introductie van ziektekiemen nog belangrijker. Een eenmaal aanwezig micro-orga-

nisme krijgt dan binnen deze vorm van circulaire landbouw een reservoir van waaruit het moeilijk weg te krijgen zal zijn.

Biosecurity is echter niet alleen de aanpak ter voorkoming van ziektekiemen op het primaire pluimveebedrijf, maar omvat een aantal maatregelen en werkmethoden die ook moet worden uitgevoerd op de aanleverende en faciliterende bedrijven. We noemen er een paar:

- **Voorkomen van infecties vanuit pluimveevoerders en andere producten die op het pluimveebedrijf worden gebruikt**

Binnen de veevoerindustrie bestaan strenge normen voor het waarborgen van de voederveiligheid (GMP+-certificering) in combinatie met de monitoring en het toegepaste early warning-systeem (EWS). Een collectief aanvaarde biosecurity-strategie die een introductie van specifieke ziektekiemen drastisch verlaagt.

- **Voorkomen van infecties in eendagskuikens of opfokdieren**

Het voorkomen van de aanwezigheid van verticaal overdraagbare ziektekiemen is een collectieve verantwoordelijkheid binnen de pluimveesector. Door het wegvallen van de mogelijkheid tot het invoeren van collectieve sectorale regelgeving (anders dan door de EU voorgeschreven) die een bestrijding van een ziektekiem reguleert door middel van een verplichte interventie, is helaas een gat ontstaan binnen de biosecurity.

- **Voorkomen van verspreiding van een ziektekiem wanneer deze toch wordt geïntroduceerd**

In eerste instantie moet hierbij worden gedacht aan het verhogen van de immuniteit van de dieren tegen de verschillende ziektekiemen. Een voldoende hoge immuniteit zal leiden tot een beperkte verspreiding binnen een koppel waardoor de infectie 'doodloopt'. De aanwezigheid van de ziektekiem op het bedrijf is dan beperkt en zal tijdens de leegstand door een goede reiniging en desinfectie moeten worden verwijderd. Het opstellen van een bedrijfsgebonden vaccinatieschema en een optimale uitvoering hiervan, is de belangrijkste uitvoering. Ook hiervoor geldt dat de beschikbaarheid van vaccins en de wettelijke eisen aan het gebruik van autovaccins een gat kunnen veroorzaken in deze biosecurity-voorwaarde.

- **Voorkomen van insleep van ziektekiemen door vectoren**

Hiermee wordt de insleep van ziektekiemen door versleping van ziektekiemen op materialen of in huisdieren of ongedierte bedoeld. Het invoeren van een geïntegreerd ongediertebestrij-

Biosecurity omvat een aantal maatregelen en werkmethoden die uitgevoerd moeten worden op aanleverende en faciliterende bedrijven

Afwezigheid van ziekten is geen argument om reiniging en desinfectie minder intensief uit te voeren

dingsprotocol en strenge voorschriften met betrekking tot het toelaten van materialen (alleen na desinfectie) en personen (alleen niet-zieke personen na douchen en gebruikmaken van bedrijfskleding) zijn hierbij van belang. Toegang verlenen van huisdieren tot bedrijfsruimten is uit den boze. Het wordt geadviseerd al deze regels binnen een bedrijfsgericht hygiëneprotocol op te schrijven en te laten toetsen door de bedrijfsadviseur of practicus, zodat er geen discussie bestaat over de uitvoering.

Uiteraard zal iedereen, dus ook de pluimveehouder, zich aan dit protocol moeten houden. In het kader van het voorkomen van insleep vanuit de omgeving is het van belang dat de pluimveehouder en zijn of haar dierenarts kennis hebben van de aanwezigheid van specifieke ziektekiemen in de regio. Het is één van de taken van GD de kennis over de aanwezigheid van ziektekiemen kenbaar te maken bij de sector. Bijna dagelijks sturen we deze informatie als early warning-bericht naar alle belanghebbenden: hiervoor geldt echter dat door de AVG (privacy-wetgeving) een regio-aanduiding niet verder mag gaan dan een twee-cijferige postcode.

• **Verwijderen van ziektekiemen die toch zijn binnengesleept**

Het is nog steeds algemeen aanvaard dat een periode van leegstand in combinatie met een all-in-all-out-systeem de belangrijkste voorwaarde is om een eventuele bedrijfsinfectie te doen stoppen. Een goed uitgevoerde reiniging en desinfectie kan veel problemen bij een volgend koppel voorkomen. Bedenk hierbij dat de aanwezigheid van een kwaadaardige ziektekiem in een voorgaand koppel niet altijd hoeft te worden opgemerkt. Ziektedruk moet zich opbouwen; gedurende deze opbouw kunnen dieren afweerstoffen gaan aanmaken die de uiting van de ziekte onderdrukt. Er zijn ook ziekten die leeftijdsgebonden zijn; bij een insleep op latere leeftijd kan de druk zich wel opbouwen, maar door leeftijdsresistentie zijn dan geen ziekteverschijnselen waarneembaar. Afwezigheid van ziekten in een voorgaand koppel is dus geen argument om de reiniging en desinfectie minder intensief uit te voeren.

Geconcludeerd kan worden dat door maatschappelijke en wettelijke ontwikkelingen de noodzaak tot kennis over en het uitvoeren van een goede biosecurity steeds belangrijker wordt. ■

